

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина перша

Стенограма пленарного засідання
3 вересня 2024 року

Київ 2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина перша

*Стенограма пленарного засідання
3 вересня 2024 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 3 вересня 2024 року)

Частина перша

Відкриття дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання	...5
Прийняття постанов Верховної Ради України: «Про порядок денний дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання»	...6
«Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів держав – членів Групи Семи»	...10
Прийняття в першому читанні за основу з урахуванням пропозицій комітету та скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони»	...11
Прийняття рішення про направлення проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» до комітету для підготовки до повторного першого читання із скороченням наполовину строків підготовки	...17
Внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України»	...25
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку»	...30

Заява депутатської фракції політичної партії
«Європейська солідарність»

...38

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
3 вересня 2024 року, 12 година 42 хвилини*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, відповідно до Конституції України, Регламенту Верховної Ради України, Постанови Верховної Ради України «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні завершується робота одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Відповідно до частини першої статті 26 Регламенту Верховної Ради України перед відкриттям пленарного засідання дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання нам потрібно здійснити реєстрацію за допомогою електронної системи.

Прошу народних депутатів підготуватися до реєстрації. Нагадую, після початку реєстрації необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути на зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до кінця реєстрації.

Прошу народних депутатів зареєструватися.

У залі засідань Верховної Ради України зареєструвався 281 народний депутат.

Вітаю, колеги!

Шановні народні депутати, відповідно до Конституції України, Регламенту Верховної Ради України, Постанови Верховної Ради України «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» одинадцяту сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання та її пленарне засідання Верховної Ради України оголошую закритим.

І одночасно відповідно до статті 83 Конституції України дванадцяту сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання та її пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні колеги, запрошую всіх до виконання Державного Гімну України.
(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні! Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, ще раз звертаюся до всіх колег із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформації щодо перебігу пленарного засідання,

прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні.

Шановні народні депутати, перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Шановні колеги, перше питання – проект Постанови «Про порядок денний дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання». На засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп було обговорено і схвалено проект порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Відповідно до частини першої статті 21 та частини першої статті 22 Регламенту Верховної Ради України вношу на затвердження Верховної Ради України проект Постанови «Про порядок денний дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 11544](#)). На засіданні Погоджувальної ради ми ухвалили пропозицію про обговорення цього питання. Відповідно до положень Регламенту Верховної Ради дане питання обговорюється за скороченою процедурою.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти, і голосуємо. Прошу далеко не розходитися, бо це дуже важливий проект, який нам потрібно прийняти.

Слово надається народному депутату Галайчуку Вадиму Сергійовичу, фракція «Слуга народу».

ГАЛАЙЧУК В.С., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Прошу підтримати, дорогі колеги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадиме Сергійовичу.

Кубів Степан Іванович, фракція «Європейська солідарність».

КУБІВ С.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»)*. Пане Голово, прошу передати слово Ірині Геращенко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! 29 серпня цього року виповнилося п'ять років роботи нинішнього скликання парламенту, і якби не воєнний стан, країна мала б нове скликання. Якщо не проводимо вибори під час воєнного стану, тоді дотримуйтеся традицій і законів, не порушуйте їх. Початок роботи нової сесії, а де уряд в парламентсько-президентській республіці? Парламент цього скликання зруйнував підзвітність уряду і власну незалежність. Це перше.

Друге. Постанова про нову сесію завжди приймалася паралельно з проектом постанови про порядок денний плюс висвітлення діяльності Верховної Ради України. Ви той парламент, який вже два роки під час війни виділяє 2 мільярди гривень на пропагандистський марафон. Ви той парламент, який збільшив фінансування телеканалу «Рада» в чотири рази і передав його на аутсорсинг Офісу Президента. Там немає парламенту, і ми вимагаємо від вас це змінити.

Третє. Парламент країни, що воює, повинен мати дуже чіткі пріоритети: по-перше, підтримка Збройних Сил України, по-друге, підтримка євроатлантичного курсу України, адаптація українського законодавства до ЄС і НАТО.

І четверте – час звітувати. Єдина фракція, яка звітувала за п'ять років нашої роботи, – «Європейська солідарність». Наша команда за ці п'ять років підготувала понад 1 тисячу 100 законопроектів, лівова частина яких стосувалася саме підтримки Збройних Сил України. Ви не ставили їх на розгляд сесійної зали, забираючи в армії, починаючи з 2021 року, гроші на фінансування, ПДФО, невідомо, де зараз дрони. Тому ми вимагаємо, щоб пріоритетами роботи цієї сесії були підтримка територіальної цілісності, суверенітету, армії, серйозна розмова, що відбувається під Покровськом, а не піар-акція до Дня незалежності в іншому напрямку. Телеканал «Рада»...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Вкрай важливо, щоб ми до порядку денного включали саме ті питання, яких сьогодні потребують військові, а також Генеральний штаб разом з Міністерством оборони.

Разом з тим, колеги, важка ситуація на покровському напрямку. Сьогодні ми як комітет не можемо запросити керівництво Генерального штабу до комітету, оскільки є певні люди, які системно дискредитують Збройні Сили України. Колеги, проект постанови [№ 11432](#). Хоч він і не розглянутий комітетом,

але Верховна Рада, і я звертаюся до Голови Верховної Ради, пане Руслане, до вас, сьогодні має право своїм голосуванням визначитися щодо нього. Давайте рахуватися з тим, що ми рухаємося до європейських інституцій, і парламентаризм – це голос парламенту. Давайте покажемо всім, що ми, парламентарії, поставимо його на голосування і побачимо по фракціях, хто підтримує, і це буде голос кожного. Колеги, важливо, щоб насамперед ми сьогодні проголосували за відповідний проект постанови. Члени комітету, хто був на засіданні комітету, одноставно визначилися щодо нього.

Пане Голово, прошу вас з голосу включити до порядку денного сесії цей проект постанови, і побачимо, чи буде 226 голосів для його розгляду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадиме Євгеновичу.

За це скликання жоден проект постанови, який не пройшов комітет, не був внесений. Давайте йти за процедурою, я нічого не маю проти.

Макаренко. Будь ласка.

Колтунович замість Макаренка. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! До порядку денного дванадцятої сесії ми включаємо 2 тисячі 513 проектів законів і 138 проектів постанов. Але чого немає і що я хотів би порадити нашому уряду і монобільшості.

Перше – це новий макроекономічний монетарний концепт. Ми бачимо, в якому плачевному стані знаходиться економіка України, ми бачимо ті стратегічні пріоритети, які мають бути враховані в найближчій перспективі. Тому з цієї точки зору має бути повністю змінений економічний курс розвитку країни.

Друге. Є ще один пріоритет, який, безумовно, сьогодні частково розглядатиметься, – подолання боргової і бюджетної кризи. Ви бачите, який у нас шалений дефіцит бюджету, він покривається на дві третини за рахунок зовнішніх запозичень і частково за рахунок внутрішніх. Тому подолання бюджетної кризи всередині країни є, безумовно, стратегічним пріоритетом для проходження 2024 і 2025 бюджетних років.

Також важливою є промисловість. Починаючи з 2019 року, ми маємо постійну системну деіндустріалізацію. Створення та підтримки високотехнологічних секторів економіки, тих інструментів, які є щодо індустріальних парків, недостатньо. Тому уряду необхідно сконцентрувати увагу на підтримці реального сектору економіки, який генерує нові робочі місця, заробітні плати, внутрішній споживчий ринок і таке інше.

Ще дуже важливою є зовнішньоекономічна діяльність. Тут ми маємо серйозні втрати: падіння експорту, ембарго щодо окремих країн, заборона на транзитні перевезення і таке інше. Тому це необхідно враховувати.

І, безумовно, подолання енергетичної кризи, на що ми неодноразово звертали увагу. Відновлення енергетичної інфраструктури є ключовим пріоритетом на сьогодні, щоб ми гідно пройшли опалювальний сезон.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, обговорення питання завершено, переходимо до прийняття рішення. Перепрошую, ще виступить Лозинський, фракція «Голос», і голосуємо, шановні колеги.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Шановні колеги! Відкриваємо нову сесію, дуже урочисто співаємо Державний Гімн України, але вчергове декілька ключових пріоритетних питань, які мали б бути в проекті порядку денного, ми не бачимо.

Перше – гроші на ЗСУ. Але це мають бути реальні, системні ініціативи, а не просто зміни до бюджету. Шановні колеги, прийнятий нами закон (проект [№ 9559-д](#)), який, ми очікуємо, Президент підпише найближчим часом, має бути підсилений законопроектом [№ 9560](#) або будь-якими альтернативними. Проте цього досі немає в проекті порядку денного.

Друге – проект постанови [№ 11188](#). Шановні колеги, закон про деколонізацію встановлює нам, законотворцям, чіткий дедлайн. Уже два місяці, як ми мали проголосувати цей проект постанови. Де він? Чому його немає в порядку денному?

Третє – законопроект [№ 3195](#). Ідеться про повернення справжнього парламентаризму і контролю над діяльністю уряду. Чотири роки ми це не голосуємо, починаємо чергову сесію і уряд знову невідконтрольний парламенту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, обговорення питання завершено, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про порядок денний дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 11544](#)) у цілому.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Дякую.

Рухаємося далі. Наступний проект Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів держав – членів Групи Семи» ([№ 11537](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення проекту постанови № 11537 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 315.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися, що буде один виступ від фракції «Європейська солідарність», і голосуємо. Правильно?

Хто виступатиме? Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка, 2 хвилини, і голосуємо.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги! Це той випадок, коли проект постанови і позиція об'єднують всю сесійну залу. Ми дякуємо всім його ініціаторам, зокрема керівництву Верховної Ради України та лідерам усіх фракцій і груп. Дуже важливо в цей час, коли щодня ми бачимо страшні трагедії українського народу, коли росія цинічно розстрілює цивільні міста і села, ще і ще раз не тільки звернути особливу увагу на необхідність посилення українського ВПК, тому що ми теж несемо відповідальність за збільшення випуску далекобійних ракет, аби стріляти по російських територіях, а й звернутися до наших міжнародних партнерів щодо дозволу використовувати надану нам військову допомогу для знищення законних військових цілей на території країни-окупанта – військових аеропортів, нафтобаз та інших об'єктів. Немає такої міжнародної зустрічі, такого відрядження, якщо нас кудись випускають, де ми не ставили б від нашої команди ці вимоги.

Також дуже важливо, колеги, об'єднатися і посилити нашу міжпарламентську дипломатію, щоб донести наш меседж: ми зацікавлені в тому, ми сьогодні критично потребуємо того, аби наші партнери, наші сусіди, члени ЄС і НАТО зі своєї території допомагали Україні знищувати російські ракети, які летять вбивати українців.

Ще дуже важлива річ, чого немає в проекті постанови, але ми маємо послати сигнал, у тому числі групі дружби з Монголією, і взагалі зреагувати на те, що Монголія – країна, яка ратифікувала Римський статут, не заарештувала воєнного злочинця путіна. Вибачте, будь ласка, він має бути заарештований.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів та урядів держав – членів Групи Семи» (№ 11537) у цілому з урахуванням пропозицій

комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 317.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги, за підтримку. Найближчими днями цю постанову я доведу до всіх спікерів парламентів Групи Семи.

Шановні колеги, наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони» ([№ 11417](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова першого заступника міністра фінансів України Улютіна Дениса Валерійовича. Будь ласка.

УЛЮТІН Д.В., перший заступник міністра фінансів України. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Вашій увазі пропонується дуже важливий законопроект щодо збільшення видатків на сектор безпеки і оборони. Під час планування проекту Державного бюджету України на 2024 рік ми прогнозували завершення активної фази бойових дій у 2024 році. Ми розуміємо, що це з тих чи інших причин не виконано і наразі постало питання щодо необхідності додаткового ресурсу, який пропонується даним законопроектом. Загалом це видатки у розмірі 495 мільярдів гривень на сектор безпеки і оборони. Я хочу звернути увагу, виключно на сектор безпеки і оборони. У нашому базовому проекті це балансування було за рахунок, у тому числі ресурсного проекту закону, про внесення змін до Податкового кодексу. Зрозуміло, що дизайн Податкового кодексу дещо змінився, Міністерство фінансів також переструктурувало цей законопроект, і тепер основна частина фінансуватиметься за рахунок внутрішніх запозичень та за рахунок перевиконання доходів з податків і неподаткових платежів, у тому числі від доходів Національного банку.

Загалом це надзвичайно важливий проект закону. І знову більшість коштів спрямовуватиметься на виплату грошового забезпечення і бойових виплат для сектору безпеки і оборони. Тому просимо підтримати даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Денисе Валерійовичу.

Запрошую до слова голову підкомітету Комітету з питань бюджету Забуранну Лесю Валентинівну. Будь ласка.

ЗАБУРАННА Л.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 216, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні колеги! Комітет з питань бюджету розглянув законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони» (№ 11417). Хочу зазначити, прошу всіх звернути на це увагу, мабуть, сьогодні це один із найвагоміших і найчутливіших законопроектів, оскільки йдеться про збільшення ресурсу видаткової частини на 495,3 мільярда гривень, що терміново потрібно, враховуючи поточний стан і ситуацію на фронті, для забезпечення всіх необхідних потреб наших військовослужбовців.

За інформацією ключових органів сил оборони, додаткові кошти, передусім, потрібні для здійснення вже у вересні розрахунків з військовослужбовцями щодо грошового забезпечення бойових та одноразових виплат, закупівлі озброєння.

Зважаючи на необхідність негайного вирішення питання щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та збереження мотивації військовослужбовців до оперативного виконання бойових завдань, Комітет з питань бюджету на своєму засіданні 2 вересня за наслідками розгляду цього питання ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України включити законопроект до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України та за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому як закон з урахуванням пропозицій комітету, ініційованих і підтриманих Міністерством фінансів та викладених у висновку комітету, які стосуються уточнення тексту, викладення додатків...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, займайте своє місце.

Шановні колеги, доповідь щодо законопроекту завершено, переходимо до обговорення питання.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Фріз Ірина Василівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Порошенку Петру Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Порошенко Петро Олексійович. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська

солідарність»). Шановні колеги! Прийняття Державного бюджету України як головного фінансового документа країни є однією із основних конституційних функцій Верховної Ради України. Бюджет має бути справедливим, прозорим, реальним і обґрунтованим.

Подивіться, що зараз пропонує нам уряд – зміни до бюджету, які прораховані на неіснуючій податковій базі. За всю історію України внесення змін до бюджету ніколи не було попереду внесення змін до Податкового кодексу. Уявіть собі, якщо зміни не будуть прийняті, це означає, що бюджет нереальний, в ньому брехня, і видатки не будуть фінансуватися. Скажіть, будь ласка, навіщо така провокація?

Нам кажуть, що у нас інфляція під контролем. Понад 200 мільярдів ОВДП – грошова емісія. Це означає, що витік такого обсягу коштів призведе до кардинальної і швидкої зміни курсу, зростання в цих умовах цін, і це податок, від якого не можна ухилитися. Пропозиції щодо податків, які ми обговорюватимемо, – це левовий тягар, який лягає на бідних людей, і, найголовніше, армії від цього нічого не залишається.

Тому наша вимога – повернути ПДФО бригадам, дати можливість фінансувати армію. Розробляйте реальний бюджет.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Крулько Іван Іванович, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Хотів би звернутися до наших захисників, тому що законопроект про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» прямо стосується наших захисників, наших воїнів, які служать у Збройних Силах України, Нацгвардії, прикордонних військах. Треба зазначити, на жаль, формуючи бюджет на 2024 рік, необхідної суми для того, щоб забезпечити виплати заробітної плати військовослужбовцям, а також так званих бойових – 100 тисяч і 30 тисяч гривень – не були закладені в бюджет в достатній кількості. Станом на сьогодні, маємо розуміти, що кошти для цих виплат закінчилися. З вересня, у разі неприйняття відповідних змін, наші захисники можуть залишитися без заробітної плати. Голодна армія – найкращий подарунок ворогу.

Хотів би зазначити, фракція «Батьківщина» послідовно голосувала за всі законопроекти щодо підтримки Збройних Сил України, у тому числі й щодо їх фінансового забезпечення. Вважаємо, тільки фінансовий ресурс може бути мотивацією для забезпечення рекрутингу солдат до Збройних Сил, які стоятимуть на захисті України.

Законопроект треба приймати в першому читанні, навіть з урахуванням того, що він незбалансований і зміни до бюджету приймаємо без податкової бази, яка голосуватиметься після змін до бюджету, що, безумовно, не може не тривожити нас, народних депутатів. Фракція «Батьківщина» вважає, треба наводити лад на митниці, боротися із «скрутками» ПДВ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський Роман Михайлович, фракція «Голос». Я так розумію, він передає слово Володимирі Володимировичу Цабалю.

Цабаль Володимир Володимирович. Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Звичайно, нам потрібно підтримати рішення щодо збільшення фінансування сектору безпеки і оборони. Але я хочу звернути увагу на процедуру, як ці рішення ми приймаємо. Нагадаю, проект закону про внесення змін до бюджету, як і проект закону про внесення змін до Податкового кодексу, на якому базується фінансування бюджету, були подані ще півтора місяця тому. Ми розуміємо, наскільки критичним є швидке прийняття цих проектів законів. Але тоді в мене питання: чому ці законопроекти ми розглядаємо через півтора місяця, а не два тижні тому, і вже сьогодні могли б спокійно розглядати їх у другому читанні, потім Президент швидко підписав би, і ми швидко збільшили б фінансування армії? Це перше.

І друге. Чому ми наступаємо на ті самі граблі, коли замість того, щоб один раз прийняти непопулярне рішення (я про збільшення податкової бази), прийматимемо його двічі? Тому що тиждень тому частину додаткових непопулярних надходжень за рахунок збільшення податків, які мали піти в бюджет на 2025 рік, було відмінено в податковому законі. Звучить це ніби як добре – ми не збільшуватимемо податки на стільки багато, на скільки планували. Але, ті колеги, хто вміє рахувати, поррахують, яка нестача в бюджеті на 2025 рік, вони розуміють, що до цього рішення доведеться повернутися або в грудні, або в січні. Фактично зараз це рішення ми розбиваємо на два, і замість того, щоб один раз прийняти непопулярне рішення, прийматимемо його двічі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузбит. Будь ласка. Я так розумію, він передає слово Підласій. Правильно?

Підласа Роксолана Андріївна. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Прошу вас сьогодні підтримати зміни до Державного бюджету України з пропозиціями комітету, тому що маємо відповідальність і обов'язок перед військовослужбовцями, які

захищають нас і нашу країну на фронті. Ми маємо обов'язок і відповідальність виплачувати їм грошове забезпечення і бойові. Маємо обов'язок забезпечити їх боєприпасами та зброєю, і робити це вчасно.

З 20 вересня Міністерство оборони вже не зможе здійснювати проплати в повній мірі на військові видатки, якщо зміни до Державного бюджету України до цього часу не набудуть чинності. Сьогодні тут багато говорять про бюджет на 2024 рік і якість його планування. Хочу сказати, ми все спланували добре і вам не має бути соромно за голосування за бюджет на 2024 рік. Восени 2023 року ми не могли передбачити, що три місяці Україна не отримуватиме військової допомоги від нашого найближчого союзника. Ми не могли передбачити, що 5 мільярдів доларів, виділених на зарплати військовим, уряд змушений буде перерозподілити на закупівлю зброї та боєприпасів. Але тоді для уряду це було єдине можливе і правильне рішення.

Сьогодні єдине правильне рішення для нас – збільшення бюджету на потреби оборони. Прошу вас натиснути кнопку «За» і прийти в цей зал наступного тижня, щоб підтримати внесення змін до бюджету в другому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще по 1 хвилині Бакунець та Колтунович, і голосуємо.

Бакунець. Будь ласка. Потім – Колтунович, і голосуємо.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Звичайно, неприпустимо розподіляти кошти, яких ще немає в бюджеті. Це ненормально спочатку голосувати за зміни до бюджету, потім – за податкову базу під них. Ми з вами в цьому винні. Але насамперед винен у цьому уряд, який вніс його півтора місяця тому, а хтось зробив велику паузу в серпні, і ми не розглядали цей важливий документ. Тепер сьогодні розглядаємо його в пришвидшеному темпі, щоб уряд зміг виплатити заробітну плату.

Ми голосуємо за прийняття в першому читанні, віримо, що хоча б до другого читання зможемо проголосувати податкову базу під видатки, які закладені в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, і після цього голосуємо, шановні колеги.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Ви знаєте, я повністю не погоджуюся з тими тезами, які озвучили представники бюджетного комітету. Ви взагалі ганебно спланували і макроекономічний прогноз, і Бюджетну декларацію, і все те, що пов'язано з оборонним бюджетом, пов'язуючи це із

зменшенням надходжень. Дійсно, у нас зменшилися запозичення: у минулому році було 42 мільярди доларів, у цьому – 24 мільярди доларів. Можливо, на кінець поточного року ви вийдете на цифру 35-40 мільярдів доларів.

Так, кошти дійсно зменшилися. Але чому ви мовчите, що у вас знову суттєво збільшується запозичення, знову зростатиме державний борг? Реалізувати таку примітивну економічну політику, обкладаючи додатковими податками громадян України, збільшуючи внутрішні і зовнішні запозичення, багато мізків не потрібно. Ви нормально запустіть економіку, щоб у нас реально зросла база оподаткування, йшли реальні відрахування із заробітних плат, і тоді зможете наповнювати коштами бюджет, здійснювати відповідне фінансове забезпечення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання, переходимо до прийняття рішень. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Колеги, будь ласка, займіть свої місця.

Рішення комітету – прийняти законопроект за основу та в цілому. Але сьогодні на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися прийняти за основу плюс скорочення строків. Саме в такому порядку я ставитиму на голосування.

Шановні колеги, будь ласка, займіть свої місця.

Відповідно до рішення Погоджувальної ради ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони» ([№ 11417](#)) за основу з урахуванням пропозицій комітету.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 301.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі поправок і пропозицій для підготовки до другого читання проекту закону № 11417. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Дякую, шановні колеги.

Железняк – з процедури. Я попереджую, з процедури, наслідки знаєте. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Пане Голово, в цьому парламенті в багатьох його скликаннях, є одна непорушна, я не сказав би, традиція, більше процедура, що будь-який бюджет має

бути підкріплений податками. Ви щойно проголосували за зміни до бюджету, із яких 125 мільярдів гривень – надходження з податків. Наступний законопроект від нашого комітету, який ви голосуватиме, дає в бюджет лише 30 мільярдів. Діра – 95 мільярдів. Це називається незбалансований ресурсом бюджет. Тому радив би вам провести додаткові консультації перед тим, як виносити це на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу, дякую, але прошу все-таки виступати з процедури. Там частково було з процедури. Будь ласка, дотримуйтеся процедури.

Шановні колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» ([№ 11416](#)) та альтернативних до нього законопроектів [№ 11416-1](#), [№ 11416-2](#) і [№ 11416-д](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 230.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую до слова першого заступника міністра фінансів України Улютіна Дениса Валерійовича.

Будь ласка, Денисе Валерійовичу.

УЛЮТІН Д.В. Шановний пане Голово! Дійсно, разом зі змінами до бюджету урядом було підготовлено і зміни до Податкового кодексу, які збалансують видатки, запропоновані у змінах до бюджету. Зокрема змінами до податкового законодавства урядом пропонується збільшити військовий збір, розширити базу оподаткування і запровадження ставок для тих, хто не платив раніше військовий збір, оподаткування товарів розкоші (золото, автомобілі, решта речей), та багато інших новацій для збалансування бюджету.

Ще раз хочу подякувати за голосування військового бюджету на суму 495 мільярдів гривень. Сподіваюся, ми зможемо його прийняти до того, коли у підрозділах сил безпеки і оборони закінчатся видатки для можливості здійснення виплат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, є альтернативні законопроекти.

Запрошую до слова Разумкова Дмитра Олександровича, автора альтернативних законопроектів № 11416-1, № 11416-2. Тому 4 хвилини, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Тут зараз присутні перший заступник міністра фінансів, голова профільного комітету Підласа, на жаль, немає міністра. Почали розповідати про те, що з 1 вересня немає чим платити зарплати військовим. Ми про це говорили чотири місяці тому. Прем'єр-міністр, сидячи тут казав, що це брехня. Рік тому Підласа з цієї трибуни розповідала, що бюджет порахований до кінця року, їй вторив міністр фінансів, і ви за це проголосували. Сьогодні ви розповідаєте, що немає зарплат для захисників. Але про що зараз мова – знову забираєте останнє у людей, підвищуєте податки.

Учора було 2 вересня, діти пішли до школи, вони краще вас рахують, тому що ніколи 30 мільярдів гривень не закриють дірку в 600 мільярдів гривень. Ви намагаєтеся закрити підвищенням податків лише 5 відсотків. П'ять відсотків! Скажіть мені, будь ласка, як 5 відсотків вплине на виплату нашим захисникам? І ви знову за це проголосуете?

Давайте пригадаємо початок війни, коли бізнес, на відміну від тих чиновників, яких сьогодні немає в ложі уряду, не втік ні на Західну Україну, ні за межі нашої держави, а сплатив податків більше, ніж на початок повномасштабного вторгнення. І Президент їм пообіцяв (ви ж монобільшість, підтримуєте Президента) зменшення податків до кінця війни плюс щонайменше один рік після завершення війни. То що з цією обіцянкою? Я не бачив заяви Президента, що це вже неправда і ми це анулюємо.

А що це за заяви Міністерства фінансів: ми думали, що гаряча фаза війни завершиться всередині 2024 року. А на підставі чого? Можна, щоб всі про це дізналися – і український народ, і парламент. Як так вийшло, що ви так порахували? Як вийшло, що на наступні три роки ви зменшуєте видатки на сектор безпеки і оборони? А знаєте, на що збільшують? На дороги. У 2027 році планують витратити 233 мільярди гривень на будівництво доріг, знову на «Велике будівництво».

Скажіть, що відбувається із зарплатами захисникам? Ви ж «тридцятку» не повернули. Що у вас відбувається з тими 70 тисячами, які обіцяв Президент і які, нібито, мають виплачувати тим, хто на передовій? Поспілкуйтеся з тими, хто захищає нашу державу, скільки із них реально отримують ці 70 тисяч гривень.

Скажіть мені, будь ласка, і міністре фінансів, і профільний комітете, який за це голосує, що в нас з ПДФО, яке ви забрали у місцевих громад? Вони частину цього ПДФО передавали бригадам, армії, дійсно їм допомагали, а ви віддали це Міністерству фінансів. Куди пішли гроші, хто за це несе відповідальність? Вийдіть і поспілкуйтеся з військовими, запитайте, скільки вони реально зараз отримують від держави – рівно стільки, скільки було раніше, а пішли величезні суми.

Поїдьте і подивіться, що відбувається у прифронтових містах з будівництвом фортифікацій. Бачу, тут, в залі, багато кому смішно, а ви у Покровськ поїдьте, подивіться, де там фортифікації. Знову прорвало, так як було на харківському напрямку, і зараз котиться фронт. Тоді вийдіть і скажіть, куди пішли ці гроші, чому вони не пішли на захист Батьківщини, чому у підрозділів немає чим стріляти, чому дрони не літають, куди поділися люди. Де ваша мобілізація, податки, якими ви мали забезпечити цей бюджет, і хто понесе відповідальність? Нагадую, виступаючи з цієї трибуни міністр фінансів, Підласа і Прем'єр-міністр брали на себе персональну відповідальність. Тоді військові підуть до вас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається автору альтернативного законопроекту № 11416-д Гетманцеву Данилу Олександровичу. Будь ласка, 2 хвилини – як автор, і від комітету – 2 хвилини. Тому 4 хвилини.

Будь ласка, Даниле Олександровичу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі! Є важкі часи, коли держава вимушена звернутися до суспільства, до народу і попросити додаткові кошти на єдину і найголовнішу мету – захист суверенітету і територіальної цілісності держави, життя її громадян. Саме ця пропозиція повинна бути такою, щоб забезпечити загальність і рівність цього додаткового платежу, щоб його сплачував кожний, незалежно від професії, віку, місця проживання, адже ніхто не може бути зобов'язаний сплачувати за іншого його частку на утримання і фінансування армії. Саме тому у доопрацьованому законопроекті комітет запропонував концепцію збільшення оподаткування щодо військового збору, і це стосується всіх: і вчителів, і медиків, і чиновників, і нас з вами, і підприємців – усіх фізичних осіб, які в цій державі отримують доходи.

Порівняно із проектом, запропонованим Кабінетом Міністрів, у доопрацьованому проекті фіскальний ефект зменшився зі 125 мільярдів до 30 мільярдів, і це та межа, нижче якої ми не можемо впасти. Це та межа, з урахуванням якої Міністерство фінансів може збалансувати той бюджет, зміни до якого ви щойно проголосували у першому читанні. Це ті гроші, які ми зобов'язані зібрати з усього суспільства. Ми не маємо права тут, у цьому залі, одночасно говорити про те, що відбувається в Покровську, і що податки не можна підвищувати. Ми не можемо говорити, що це є додатковим обтяженням для громадян, бо це йде на забезпечення їх безпеки та життя, і на сьогодні це є безальтернативним. Тільки ворог може піддаватися сумніву, що гроші, які ми витрачаємо на армію, не повинні стягуватися з кожного, повторюю, з кожного громадянина нашої держави.

Ми чуємо дискусію про податок на банки. Це, дійсно, питання дискусійне, і ми готові повернутися до нього у другому читанні, будемо подавати поправки

щодо цього і розглядатимемо їх разом. Я особисто підтримую це рішення, однак є аргументи за і проти. Думаю, ми обмінємося ними і приймемо правильне рішення, як і щодо інших пропозицій, які можуть бути подані до другого читання.

Водночас принциповим є те, аби сьогодні зала продемонструвала єдність у питанні щодо фінансування армії, не займалася дешевим популізмом, не намагалася заробити на рейтингах новин вечірніх або наступного ранку, а думала про країну, державу, армію та її безпеку, і тоді будуть перемоги не в рейтингах, а на територіях, перемоги над ворогом, перемоги нашого суверенітету і ствердження держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили представлення законопроектів. Переходимо до обговорення.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні всіх цих законопроектів.

Даниле Олександровичу, я ще раз вас прошу, 4 хвилини дається у тому числі й для оголошення рішення комітету. Я так розумію, рішення комітету щодо законопроекту № 11416-д позитивне: прийняти за основу з доопрацюванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, правильно? Дякую.

Слово надається Ковальчуку Олександру Володимировичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги! Шановна президіє! Шановний український народе, бізнес! Шановні представники Міністерства фінансів! Про цей складний, контрверсійний і водночас важливий законопроект можна і потрібно говорити дуже довго. Як показали перемовини протягом останніх трьох тижнів нашого комітету з практично усіма асоціаціями України, які представляють всі сектори бізнесу в Україні, бізнес погоджується з тим, що в такі складні часи, особливо з точки зору гострої нестачі грошей в бюджеті, податки піднімати можна і потрібно. Але, шановні представники Міністерства фінансів, звертаюся, насамперед, до вас: як я вже казав на засіданнях комітету, гроші для поповнення бюджету є не тільки у «білого» бізнесу, на що були націлені перший і другий законопроекти, не тільки у людей, які сплачують податки зі своєї «білої» зарплати, гроші можна і треба шукати там, де є тіньова економіка, де є зловживання на митниці, в армії, у Фонді державного майна, в ДП «Ліси України», в НАК «Надра України» та багатьох інших сферах – там, де достатньо грошей.

Нам, колеги, приймати це складне рішення і нам пам'ятати, що реформа митниці, яка зараз триває, і ми вже проголосували один із шести законопроектів, матиме продовження. Буде другий – законопроект [№ 6490](#), і я дуже прошу

Міністерство фінансів сконцентрувати на ньому увагу і підтримати. Цей законопроект дивним чином не потрапив у порядок денний сьогоднішнього засідання, але вже перенесений на завтра. Дуже сподіваюся, ми проведемо цю реформу і наповнимо бюджет необхідними коштами за рахунок інших учасників, а не тільки «білого» бізнесу і «білих» зарплат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль Володимир Володимирович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В. Прошу передати слово Галині Іванівні Васильченко. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галина Іванівна Васильченко. Будь ласка, з місця.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»).* Шановні колеги! Цей законопроект є величезним шахрайством і обманом людей. Бо коли спочатку представники Міністерства фінансів, інші урядовці приходять на засідання комітету і озвучують дуже голосно про великі проблеми бюджету, наскільки багато їм потрібно грошей, щоб закрити всі видатки, а в кінцевому результаті за ініціативи Міністерства фінансів дивним чином зникають з цього законопроекту надходження на суму близько 30 мільярдів через те, що забирають норму про банки, це ганебно і жодним чином за це не можна голосувати.

Нагадаю, в цьому законопроекті податки піднімаються тільки для тих людей, які працюють офіційно: для «білого» бізнесу, для найманих працівників, які отримують «білу» зарплату. Те, що знаходиться в країні в тіні, а нещодавно в комітеті була озвучена цифра – близько 3 трильйонів гривень (вдумайтесь в цю цифру!) – це така частка тіньової економіки, тобто на всіх інших громадян це жодним чином не пошириться. І банки стали більше заробляти не тому, що почали видавати більше кредитів, а отримують надприбутки завдяки тому, що користуються таким інструментом, як ОВДП під гарантії держави. Після двох днів реєстрації законопроекту цю норму прибирають, і це, звісно, обурило суспільство. Якщо вже піднімати податки, то потрібно запроваджувати підняття таких податків, які стосуватимуться рівномірно всіх громадян України і будуть справедливими. Тому, очевидно, наша фракція тиснутиме червону кнопку і в жодному разі не підтримуватиме цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулініч Олег Іванович, група «Довіра». Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець).* Прошу передати слово Павлу Бакунцю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Звичайно, забезпечення військовослужбовців заробітними платами залежить лише від наших внутрішніх грошей, бо партнери на це коштів не дають. Збільшення кількості українського війська, відповідних його вимог потребує і збільшення надходжень до бюджету. Збільшувати податкову базу є завжди надзвичайно складним і відповідальним рішенням для кожного, хто його приймає. Але збільшувати податки за рахунок українців, усіх офіційно зареєстрованих фізичних осіб – підприємців, які і так сплачують податки, – це абсолютно несправедливо. Тому сьогодні, коли йдеться про те, що кожен ФОП першої і другої групи повинен буде сплачувати щомісяця ще додаткових майже 800 гривень, що кожна людина, яка має мінімальну заробітну плату 8-10 тисяч гривень, це переважна більшість вчителів, медперсоналу, сплачуватиме ще додаткових майже 500 гривень, є несправедливим тоді, коли ми забуваємо заглянути до фінансових установ.

Ми будемо подавати поправки, спрямовані на збільшення податків для наших банків. НБУ каже, що це неможливо, бо не зможуть купувати ОВДП. Це неправда, будуть трохи менше заробляти банки, але податки повинні платити. І ПДВ ми повинні підняти для всіх підприємств, щоб можна було наповнювати бюджет, і однозначно нашим органам треба звернути увагу на митницю, це потрібно опрацювати до другого читання, щоб були гроші для забезпечення української армії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович передає слово Юлії Володимирівні Тимошенко. Я правильно розумію?

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, ви всі знаєте суть цього податкового законопроекту, а саме пропонується дефіцит коштів в бюджеті для забезпечення армії у розмірі понад 500 мільярдів гривень покрити шляхом збільшення податків у розмірі 30 мільярдів гривень. За рахунок чого? За рахунок збільшення податків для ФОПів. Скажіть, будь ласка, це свідомо? Ви ж розумієте, що 30 мільярдів не покривають дефіцит у 500 мільярдів, це повна утопія. Ставлячи реально ФОПи під удар, ви знищуєте середній клас остаточно. Останнім часом понад 100 тисяч ФОПів ліквідовано, а це робочі місця, люди, які отримували зарплату, родини, які залишилися без засобів існування. Кому це потрібно? Це не для покриття дефіциту бюджету, а для зачистки України від середнього класу і для того, щоб добити українців ще додатковим податком у розмірі 5 відсотків.

Тепер я хочу вам сказати, де у нас є ресурс. Ви знаєте, що відповідно до закону Національний банк України зобов'язаний всі доходи, які отримує, в тому числі і за кредитування бюджету України (це кредитні гроші і відсотки по них), повернути назад в бюджет. Побудована мегакорумпована система, коли Національний банк, який збирає гроші з державного бюджету під 15 відсотків річних, потім 18-19 відсотків віддає певним комерційним банкам. 150 мільярдів можна взяти просто ось так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз – Колтунович, потім – Южаніна, Скороход, по 1 хвилині.

Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Я не погоджуюся з головою комітету, норми цього проекту закону точно не для всіх. Це більше нагадує мені податкову сегрегацію, а не є тим, що з усіх збираємо гроші. Це дуже вибірковий підхід. Чого не вистачає і де я вам пропоную знайти кошти.

Перше. У нас не оподатковуються операції з облігаціями внутрішньої державної позики – депозитні сертифікати. Ви всі знаєте цю історію.

Друге. Потрібно переглянути і збільшити ренту на високодохідні природні ресурси: експорт на руду і таке інше. Це суттєві надходження, ви колись навіть деолігархізацію голосували. Це важлива стаття, яка також наповнить бюджет.

Третє. Експортне мито на сировинні товари. Ви знаєте, що відбувається: зерноїди і таке інше.

Ще один дуже важливий момент. У нас відшкодовується ПДВ аграріям. На період воєнного стану можна це переглянути. Ну, і скорочення віп-видатків. Це також важлива опція, яку необхідно буде врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Южаніна Ніна Петрівна. Будь ласка. Потім – Скороход Анна Костянтинівна, і переходимо до голосування.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНИНА Н.П., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Такі доленосні законопроекти треба обговорювати за повною процедурою, але мова не про те. Щойно було сказано, що настав момент, коли треба попросити гроші. Звісно, ви звикли заглядати в кишені громадян, ви звикли красти з бюджету, і зараз, навіть не каючись, не хочете класти їх назад, знову пропонуєте антисправедливий розподіл податкового тягара. Нічого справедливого в цьому немає, тому що не можна просити лише за рахунок тих

«білих» доходів громадян, які офіційно декларуються, з яких сплачуються податки, тим паче в той час, коли значна частина не може сплатити ці податки з різних причин. При цьому, зверніть увагу, всі ініціативи, що стосуються додаткового оподаткування банківської сфери... А додаткове оподаткування «ігорки»? Ви не хочете встановити податок на прибуток у розмірі 50 відсотків чи GGR? Не хочете встановити 90 відсотків податку для тих галузей, які справді мають зараз...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна. Будь ласка.
Шановні колеги, після цього голосуємо.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Я пам'ятаю, як Президент казав, що він не лох. Чому лохами роблять людей, які офіційно працюють і сплачують податки? Скільки бізнесу в тіні? Не знаєте, де знайти гроші? Митниця, податкова, БЕБ, СБУ. Усі трясуть малий, великий бізнес, знімають з них «чорний» кеш. Чому там не попрацюємо? Де результати? Чому все покладається на звичайного громадянина? Що це за ставлення до людей? Зараз ще більше бізнесу позакривається, ще більше ФОПів підуть «в чорну» і ніхто не буде офіційно працювати і платити податки.

Середня вартість того, щоб отримати «білий» білет, – 25 тисяч доларів. Знаєте, нормальну суму можна зібрати «чорного» кешу по Україні. Подивіться туди. Чому ми доїмо корову, яка вже не доїться, замість того, щоб перерозподілити бюджетні статті?

Вважаю, підтримувати такі законопроекти неможливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.
Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця.

Дуже непросте рішення, я погоджуюся з усіма виступаючими. Але це перше читання, і якщо законопроект буде підтриманий за основу, кожен із вас матиме можливість вдосконалити його до другого читання, втілити всі ті ідеї, які тут зазначали. Але істина проста, і вже неодноразово звучала з цієї трибуни: хто не годує свою армію, годуватиме чужу, і тоді вже ніхто не запитуватиме, на скільки відсотків підвищувати.

Тому, шановні колеги, рішення непросте, але прошу державницького підходу – перше читання за основу.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» ([№ 11416-д](#)) за основу

з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 224.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про направлення законопроекту № 11416-д для підготовки до повторного першого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків підготовки до повторного першого читання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

З мотивів? З мотивів після голосування немає, шановні колеги.

Наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» ([№ 11507](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення проекту закону № 11507 невідкладним і скорочення строків внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступницю міністра оборони України Калмикову Наталію Фернандівну.

Будь ласка, Наталіє Фернандівно.

КАЛМИКОВА Н.Ф., заступник міністра оборони України. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати України! Законопроект

розроблено Міністерством оборони на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони з метою внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» щодо визначення місця Сил безпілотних систем у загальній структурі Збройних Сил України та їх правового статусу як окремого роду сил. Заходи щодо створення та забезпечення функціонування Сил безпілотних систем планується здійснити у межах чисельності Збройних Сил та видатків, передбачених Міністерством оборони у державному бюджеті на відповідний рік.

Прийняття законопроекту дозволить наростити спроможності сил оборони, зокрема Збройних Сил України, щодо використання безпілотних і роботизованих повітряних, морських та наземних систем, забезпечення їх готовності до застосування.

Проект закону не потребує додаткових витрат з бюджету. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова голову підкомітету Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Веніславського Федора Володимировича. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки за дорученням Голови Верховної Ради України на своєму засіданні 2 вересня 2024 року розглянув проект Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» (№ 11507), внесений Кабінетом Міністрів України.

За результатами розгляду цього законопроекту комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України: включити законопроект № 11507 до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання; відповідно до статті 101 Регламенту Верховної Ради України визначити проект Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» невідкладним та скоротити строки внесення альтернативних законопроектів до початку його розгляду в залі; за результатами розгляду у першому читанні прийняти законопроект за основу та в цілому; запропонувати Верховній Раді України у разі прийняття законопроекту в цілому доручити комітету під час підготовки тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради його техніко-юридичне доопрацювання.

Зі свого боку хочу сказати, що цей законопроект є логічним продовженням рішення про створення нового роду Збройних Сил України – Сил безпілотних

систем, започаткованого Президентом України і підтриманого Радою національної безпеки і оборони України. Прохання підтримати даний законопроект, дуже важливий для асиметричного ведення нашої оборонної війни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи: два – за, два – проти. Будь ласка.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність».

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Фріз Ірині. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Василівна Фріз. Будь ласка.

ФРІЗ І.В. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Сьогодні вкрай важливим є прийняття цього законопроекту за основу та в цілому. Хочу наголосити, що це лише перший крок. І якщо ще в лютому указом Президента було оголошено про створення Сил безпілотних систем та призначено на посаду першого командувача Героя України Вадима Сухаревського, то рамковий законопроект, який є лише першим кроком для здійснення законодавчого забезпечення діяльності Сил безпілотних систем, ми отримали у вересні. Це вкрай довга процедура. Тому я як людина, яка була керівником робочої групи щодо розробки законодавства для Сил спеціальних операцій, закликаю створити на базі Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки робочу групу із залученням представників Міністерства оборони, Генерального штабу, РНБО для розробки законодавства, яке забезпечить функціонал та можливості діяти Силам безпілотних систем без будь-яких «парашутистів», яких на них спускатимуть. Давайте припинимо використовувати імена наших героїв-захисників, таких як Вадим Сухаревський, для того, щоб не надавати юридичної спроможності. Сили безпілотних систем повинні отримати можливість бути розпорядниками другого рівня бюджету, мати рядок у бюджеті, соціальні гарантії та гарантії своєї діяльності на рівні закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костенко Роман Васильович, фракція «Голос». Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Фракція «Голос». Шановні колеги, цим голосуванням ми приймемо фактично історичне рішення, тому що сьогодні буде створено новий рід сил – Сили безпілотних систем. Ми все-таки є унікальними, бо до нас ніхто у світі не виокремлював у рамках збройних сил новий рід сил. Ми будемо першими, хто це створює.

Мені дуже прикро, що цей законопроект, який насправді містить декілька слів, якісь люди коридорами будівель на сусідніх вулицях носили протягом шести-семи місяців після оприлюднення указу Президента. Я вдячна Президенту за такий сміливий крок для того, щоб почати не лише внутрішню юридичну боротьбу, а й військову.

Погоджуюся зі своєю колежанкою пані Іриною Фріз, що наша задача, попри рішення окремих політичних органів, максимально допомогти стати на ноги новому роду сил в юридичному плані для функціонального забезпечення, щоб не було так, як з Силами спеціальних операцій, щоб не було міжусобиць і сварок щодо застосування цих сил, виведення поза штат та введення в штат людей, забезпечивши їх соціальними гарантіями. Із березня 2022 року лежить закон щодо руху опору Сил спеціальних операцій, який досі не підписаний.

Прошу підтримати звернення до комітету щодо створення робочої групи за участі представників Генерального штабу та Міністерства оборони, щоб закрити питання і повністю підтримати Сили безпілотних систем.

Окремо звертаюся до Служби безпеки щодо перевірки кадрового складу на вищих посадах стосовно їхніх зв'язків з російською федерацією.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Вадиму Івченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Цей законопроект дійсно історичний. Ми вперше почали використовувати морські дрони, і сьогодні наші партнери вивчають їх можливості. Ми вперше ефективно почали використовувати дрони за декілька тисяч, щоб знищувати російську

техніку на мільйони доларів. Ми в цьому перші. Тому дуже важливо для Збройних Сил України, щоб такий рід військ існував. Це перше.

Друге. Колеги, є багато нормативно-правових актів, які мають забезпечити ефективне оперативне управління. Що для цього потрібно? Міністерство оборони має якнайшвидше внести відповідні проекти законів щодо змін, з чим я і звертаюся до Міністерства оборони.

І насамкінець. Колеги, в нас війна! Скажіть, будь ласка, чи є здоровий глузд у тому, що указ Президента України вийшов 6 лютого, і п'ять місяців не могли призначити командувача Сил безпілотних систем. П'ять місяців! Потім, після його призначення, через три місяці, законопроект подали до Верховної Ради. У нас що, немає війни, колеги? І незрозуміло, коли Міністерство оборони внесе відповідні зміни до інших законів. У нас немає війни? У нас війна, колеги! І на сьогодні є складна ситуація на деяких напрямках.

Вважаю, необхідно прийняти законопроект за основу та в цілому, звернутися до Міністерства оборони якнайшвидше внести до Верховної Ради зміни до законів, щоб оперативно і ефективно могли діяти нові роди військ.

Дякую Президенту, що він, усе-таки, зміг це зробити, і Герой України Вадим Сухаревський призначений командувачем Сил безпілотних систем.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чорний Дмитро Сергійович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЧОРНИЙ Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександру Федієнку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Федієнко. Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, хочу звернутися до всіх присутніх. Прошу хвилину уваги! На фронті практично щомісяця відбувається технологічна зміна війни. Зараз це не тільки ракети, снаряди, а переважно саме дрони, безпілотні літальні системи. Тому ми повинні підтримати цей законопроект, бо не просто змінимо військову парадигму, не просто наблизимо нашу перемогу, не просто запровадимо відповідний рід сил, а відкриємо сучасні робочі місця, вийдемо з нашою новою зброєю безпілотних літальних систем на міжнародний рівень.

Шановні колеги, друзі мої, я вкотре прошу вас звернути на це увагу. Нам вкрай важливий цей законопроект, нам вкрай важливо підтримати військових. Нам потрібно ще буде працювати з іншими законопроектами, які допомагатимуть

впроваджувати відповідні безпілотні літальні системи, розширювати діяльність відповідних військових сил.

Шановні колеги, закликаю вас підтримати цей законопроект. Сподіваюся, незабаром ми прийматимемо законопроект і про кіберсили, бо, як кажуть військові фахівці, п'ята ітерація війни відбуватиметься вже у відповідному кібердоміні.

Дякую за увагу. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть місця. Переходимо до голосування щодо цього законопроекту.

Шановні друзі, рішення комітету прийняти законопроект за основу та в цілому Погоджувальна рада підтримала, але будемо почергово ставити: спочатку – за основу, потім – у цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» ([№ 11507](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про Збройні Сили України» ([№ 11507](#)) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо розширення кола військовозобов'язаних до 25-річного віку для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації» ([№ 11379](#)) та альтернативні до нього законопроекти [№ 11379-1](#), [№ 11379-2](#), [№ 11379-д](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, спочатку виступи авторів усіх законопроектів, потім виступи: два – за, два – проти, і голосуємо.

Першим до слова запрошую народного депутата України Олексія Гончаренка, автора законопроекту № 11379. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги, надзвичайно важливе рішення, але хочу пояснити, щоб зрозуміли, чому так тягнемо з його прийняттям. Ідеться про те, щоб зупинити несправедливість, яка сьогодні відбувається, коли мобілізують молодих хлопців віком від 18 до 25 років, які хворі і колись були визнані обмежено придатними. Під час прийняття мобілізаційного закону в ньому понаприймали купу дурні, в результаті виникла колізія, коли хворих хлопців віком від 18 до 25 років можна мобілізувати. Здорового – не можна, хворого – можна, і це почали робити. Це божевілля! Це несправедливо! Це нищення України і нашого майбутнього, і ми маємо негайно це зупинити.

Дякую всім колегам, які підтримали цей законопроект, і ми подали його першим. Потім колеги подали альтернативні, але він не розглядався, доки Верховна Рада не прийняла процедурне рішення, щоб Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки обов'язково його розглянув. Комітет розглянув, далі тягнули, тягнули, і зараз хочуть прийняти тільки в першому читанні. Закликаю, колеги, давайте швидше приймати цей законопроект. Там є законопроект, підтриманий комітетом одразу за основу та в цілому. Але навіть якщо сьогодні буде прийнято тільки в першому читанні, звертаюся до всіх ТЦК в країні: не дай Боже, ви торкнетеся хоч пальцем хлопців віком від 18 до 25 років хворих, обмежено придатних і спробуєте скористатися цією колізією, обов'язково знайдемо, руки-ноги повідриваємо. Цього не можна робити! Закон буде обов'язково прийнятий, ми маємо зберегти майбутнє нашої держави, хто б там що собі не думав. Не дай Боже, це робити!

Звертаюся до вас, колеги: треба швидше прийняти цей законопроект, поставити в цьому крапку, щоб захистити майбутнє України і відновити справедливість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова авторку альтернативного законопроекту № 11379-1 Скороход Анну Костянтинівну. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Шановні колеги! Ми неодноразово розглядали це питання на засіданні тимчасової слідчої комісії. Цей законопроект потрібно приймати за основу та в цілому. Там немає що доповнювати, виправляти. У законопроекті № 11379-д усе чітко виписано, немає що змінювати. Єдиною причиною, чому зараз голосуємо його тільки в першому читанні, є те, що проти нього виступають ЗСУ та Міністерство оборони. Можливо, ми все-таки будемо виконувати свої зобов'язання перед нашими громадянами і захистимо хлопців віком від 18 до 25 років, які є обмежено придатними у воєнний час і непридатними в мирний час.

Ще раз хочу повторити те, що не подобається всім чути: маємо нарешті зрозуміти, що жива людина коштує державі дешевше, ніж мертва, бо всім на виплати по 15 мільйонів гривень не наберемо. Генофонд нації знищується.

Давайте не мобілізувати хоча б тих хлопців, які за станом здоров'я непридатні до військової служби. Що відбувається зараз? Тих, хто здоровий, не мобілизують до 25 років, тих, хто отримав приписне і став на облік (пам'ятаєте, коли проходили медичний огляд у школі, ставали на облік), мобілизують.

Цей законопроект треба голосувати одразу за основу та в цілому. Вважаю, необхідно переглянути підходи до мобілізації, до військовослужбовців. Краще готувати, краще захищати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова автора альтернативного законопроекту № 11379-2 Мазурашу Георгія Георгійовича. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 203. Я теж підтримую ініціативу колег, що варто проголосувати одразу за основу та в цілому запропонований законопроект. Але хочу звернути увагу на те, що у своєму альтернативному законопроекті я запропонував призивати осіб віком до 25 років на військову службу під час мобілізації лише за їх згодою.

Взагалі тема ТЦК є надзвичайно чутливою і важливою у цей час, тому що ці «шкідники» у військовій формі завдають великої шкоди і громадянам, і економіці, і армії, країні в цілому. Вони не дбають про зміцнення обороноздатності від слова «зовсім», і ними чомусь не хочуть займатися Міністерство оборони, там просто закривають очі на ці всі проблеми і інші органи. Я вже мовчу про те, що вони просто знущаються над громадянами України, і на це вже й правоохоронці бояться звертати увагу, тому що їм кажуть, якщо не допоможете загнати когось для кількості в армію, підете самі воювати, а йти воювати правоохоронці теж не хочуть.

Колеги, я наведу один приклад, який був у Чернівцях. Можу показати довідку громадянина з діагнозом шизоафективний розлад, якого схопили на вулиці і тримали закритим, як і інших громадян, у відстійнику в Чернівцях, навпроти парку, возили по підрозділах, намагалися кудись здати, а за наказом Міністерства оборони такі громадяни підлягають зняттю з обліку. Я звернувся до командувача Сухопутних військ, який замість того, щоб відповісти на звернення, доручив тим самим «шкідникам» з Чернівців надати брехливу відписку. Цього не можна робити, треба нарешті дбати про зміцнення армії такими кадрами, які спроможні захищати Вітчизну, а не ганебно заганяти в армію для кількості всіх підряд.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський, 1 хвилина. Ні? Всі висловилися. Від комітету?

Веніславський презентує законопроект № 11379-д. Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні колеги! Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 5 серпня 2024 року розглянув проекти законів: «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо розширення кола військовозобов'язаних до 25-річного віку для надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації» (№ 11379), поданий народним депутатом України Гончаренком та іншими народними депутатами України; «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації для всіх категорій військовозобов'язаних, яким не виповнилось 25 років» (№ 11379-1), поданий народним депутатом України Скороход та іншими народними депутатами України; «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо забезпечення виконання норми про призов військовозобов'язаних до 25-річного віку на військову службу під час мобілізації виключно за їх згодою» (№ 11379-2), поданий народним депутатом України Мазурашу, а також доопрацьований комітетом відповідно до частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України – «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку» (№ 11379-д).

Комітет ухвалив:

1. Підтримати доопрацьований комітетом проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку» та внести його на розгляд Верховної Ради України.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

включити доопрацьований проект закону та проекти законів № 11379, № 11379-1, № 11379-2 до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

за наслідками розгляду в першому читанні доопрацьований проект закону № 11379-д відповідно до пункту 1 частини першої та частини другої статті 114 Регламенту прийняти за основу та в цілому.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. А, ви ще й від комітету? Будь ласка, 2 хвилини. Ознайомте з рішенням комітету.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Рекомендувати Верховній Раді України:

включити доопрацьований проект закону та проекти законів № 11379, № 11379-1, № 11379-2 до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

за наслідками розгляду в першому читанні доопрацьований проект закону № 11379-д відповідно до пункту 1 частини першої та частини другої статті 114

Регламенту прийняти за основу та в цілому, проекти законів № 11379, № 11379-1, № 11379-2 відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Регламенту – відхилити.

3. Запропонувати Верховній Раді України у разі прийняття доопрацьованого законопроекту № 11379-д в цілому доручити комітету під час підготовки тексту прийнятого закону для підпису Головою Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

І кілька слів про те, чому Комітет Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки доопрацював подані законопроекти. У проектах, поданих нашими шановними колегами не розв'язувалися комплексно проблеми мобілізації і проходження військово-лікарської комісії усіма військовозобов'язаними громадянами України, які не досягли 25-річного віку. Тому комітет ухвалив рішення внести зміни не лише до Закону «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», а й до Закону «Про військовий обов'язок і військову службу», де передбачити право на звільнення з військової служби тих громадян України, які були мобілізовані до досягнення ними 25-річного віку.

Колеги, прохання підтримати за основу та в цілому доопрацьований Комітетом Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки законопроект, і дійсно відновити соціальну справедливість, яку було порушено, щодо неможливості мобілізації громадян, яким не виповнилося 25 років.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Прошу представників депутатських фракцій і груп записати на виступи: два – за, два – проти.

Саврасов Максим, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Добрий день! Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні колеги, звертаю вашу увагу, щойно виступив представник комітету, який сказав, що комітет підтримав рішення прийняти за основу та в цілому законопроект № 11379-д. Давайте сьогодні голосувати і ставити крапку, не треба далі тягнути. У нас є купа інших питань щодо справедливої мобілізації, які треба вирішувати. У Верховній Раді

є законопроекти, давайте вирішимо питання сьогодні. Якщо у людини є дитина-інвалід, вона має відстрочку, але якщо ця людина вже військовослужбовець, то права на звільнення не має. Це нечесно, несправедливо, це має відповідати одне одному: є право на відстрочку і є право на звільнення, але зараз це не вирішено.

Наступне. Ми нарешті розв'язали проблему неповнорідних братів. Дякую всім, хто підтримав надзвичайно важливий законопроект, який був прийнятий на минулому пленарному тижні. Але знову-таки ми дали право на відстрочку, тепер треба дати право на звільнення тим, чиї неповнорідні брати чи сестри як військовослужбовці загинули під час відсічі російської агресії. Це дуже важливо.

І найголовніше, друзі, маємо повернутися до питання встановлення терміну служби. Не можуть наші військовослужбовці воювати безкінечно, це неможливо. Маємо встановити конкретний термін служби, після якого людина отримає право на звільнення, не обов'язок, а право. Якщо людина готова далі воювати – честь, респект, подяка, але якщо людина втомилася, виснажилася, треба дати їй можливість повернутися додому. І таких законопроектів у Верховній Раді купа, давайте будь-який розглянемо. Внесіть свій, але давайте голосувати, нам потрібна реально справедлива мобілізація, а не ганьба над українським суспільством.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ковальчук Олександр, фракція «Слуга народу».

КОВАЛЬЧУК О.В. Прошу передати слово Федору Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Федоре Володимировичу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Як я вже сказав, коли представляв законопроект від Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, комітет його суттєво доопрацював порівняно з тими законодавчими ініціативами, які внесли наші колеги, і запропонував комплексне, системне вирішення питання відновлення справедливості щодо неможливості призову молодих людей, яким не виповнилося 25 років, на військову службу під час мобілізації під час дії правового режиму воєнного стану. На це звертав увагу Президент України, і Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки, вважаю, достатньо системно попрацював і розв'язав проблеми не лише неможливості призову тих громадян України, які стали військовозобов'язаними, тому що відповідно до старого законодавства їх було визнано непридатними в мирний час та обмежено придатними у воєнний час, під час внесення змін вони повторно пройшли військово-лікарські комісії або мали пройти, і у разі визнання їх придатними до військової служби могли бути мобілізовані. Частина з таких людей, їх не дуже багато, були мобілізовані. Але я закликав би колег під час публічних виступів не маніпулювати, тому що не було випадків мобілізації 18-річних громадян України, які були визнані обмежено придатними, бо вони не могли бути визнані обмежено придатними, фактично це могло бути з особами 20-річного віку.

Колеги, безперечно, цей законопроект треба підтримати за основу та в цілому і відновити соціальну справедливість.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Руслане Олексійовичу, я як і всі колеги, ще раз прошу і наголошую прийняти законопроект виключно за основу та в цілому. Якщо якась фракція проти, нехай публічно про це заявить і пояснить, чому вона проти того, щоб хворі хлопці віком до 25 років не були мобілізовані, тоді розумітимемо причину і підстави, чому таке рішення приймається і вноситься у сесійний зал.

Правильно Олексій сказав, ми обіцяли демобілізацію, думаю, всі пам'ятають, скільки часу обговорювався цей законопроект. Проект закону про демобілізацію подали я, Юлія Яцик, колеги з ТСК, але він валяється, як і дуже багато інших хороших законопроектів, у комітеті не розглядається. Чому? Хлопці кажуть, що ми тут маємо щось робити, бо вони повигорали. Ми маємо робити ротацию. Ви знаєте, що 99 відсотків військовослужбовців, які повертаються з фронту, мають психічні розлади? А що ми з ними робимо? Нічого. Багато програм, багато розмов, багато всього, а що робиться? Нічого.

Якщо ви кажете, що у вас проблема з мобілізацією, чому не розглядаються пропозиції щодо того, щоб у нас служило більше іноземців? Чому ніхто не переглядає питання щодо бронювання? Ви знаєте, що у нас 1 мільйон 100 тисяч осіб заброньовано? Зараз на одного заброньованого працівника 10 заброньованих начальників. Можливо, це треба переглянути, можливо, час змінювати підходи. Десять років війни, колеги! Думаю, нам треба краще працювати і дійсно реформувати наші ЗСУ, щоб вони були більш ефективними і захищеними.

Законопроект за основу та в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бобровська Соломія Анатоліївна, фракція «Голос». Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А. Фракція «Голос». Відверто кажучи, вже не хочу повторювати те, що ми виправляємо колізію і ці питання були не проговорені на засіданні комітету. Більше того, щодо них не було заперечень від Генерального штабу і Міністерства оборони. І мені дуже дивно чути зараз, що законопроект, який ми зареєстрували у липні, у серпні комітет пропонує приймати за основу та в цілому. Чому в залі йдуть дискусії, що в когось є якісь зауваження, якщо на засіданні комітету і Міністерство оборони, і Генеральний штаб не висловили жодного зауваження. Ми вже просто вилизали текст, щоб він був адекватний, сприйнятний, виправили колізію та, врешті, встановили справедливість. Якщо чесно, я не можу зрозуміти, чому постійно, коли ми просимо військове

командування прийти і пояснити свою позицію, дуже часто чуємо не математику, а лише художні вирази: чому можна, а чому не можна.

Я все-таки пропоную і наша фракція наполягає на тому, щоб голосувати цей законопроект за основу та в цілому, щоб, врешті, за п'ять місяців встановити чітку ланку справедливості для тих, кому немає 25 років.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тимошенко Юлія Володимирівна, 1 хвилина, потім – Бакунець, 1 хвилина, правильно? Хто? Білозір, 1 хвилина, і потім голосуємо. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, думаю, ні в кого з вас немає сумнівів, що не випадково до закону про мобілізацію потрапила така двозначна норма про те, що можна забирати на фронт дітей від 18 років. Тобто це не випадковість, це означає, що хтось взяв і своїми ручками це вписав. Нам треба виправити це, бо це пов'язано з існуванням взагалі української нації. Зараз буде тест на те, чи навмисно наших дітей з 18 років кидають непідготовленими в окопи чи це була помилка, чи готові ви зараз проголосувати за прийняття цього законопроекту в цілому. Якщо хтось заявить, що не готовий прийняти в цілому, це означає, що «помилка», яка була допущена, не помилка, а свідоме знищення нашої молоді.

Закликаю всіх одностайно проголосувати за і в першому читанні, і в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір Лариса Миколаївна. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Також пропоную голосувати за основу і в цілому, бо ця ганебна помилка має бути виправлена зараз. Давайте не будемо осоромлюватися перед усім нашим народом. Якщо ми прийняли таке політичне рішення, якщо пообіцяли, повинні бути чесними перед суспільством і зробити це зараз.

Звичайно, ця війна не закінчиться завтра і, можливо, нам доведеться приймати політичні рішення щодо зниження цього віку, але не може бути такого, що хворі ідуть воювати, а здорові – ні, і таких випадків є багато. Так, можливо, їх на фронт не кидають, але вони потрапляють на полігони, їх забирають ТЦК, знущаються над цими хворими хлопцями. Є випадок з двійнятами, коли одного із них, здорового, відпустили, а того, який має проблеми з серцем, уже відправили на полігон.

Колеги, пропоную за основу і в цілому. Не бачу жодної депутатської фракції чи групи, яка проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, займіть місця. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку» ([№ 11379-д](#)) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, рішення Погоджувальної ради – за основу. Шановні колеги, я... (*Шум у залі*). Заспокойтеся, було рішення – за основу, крапка (*Шум у залі*).

Шановні колеги, керуючись пунктом 15 частини першої статті 27 Регламенту Верховної Ради України, надійшла заява від двох фракцій з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Слово надається Федині Софії Романівні (*Шум у залі*). Ми вже завершили це питання, рухаємося далі.

Будь ласка, Софіє Романівно, з місця.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Для початку я дуже просила б, оскільки вся зала і представники всіх депутатських фракцій і груп просять поставити на голосування пропозицію про прийняття законопроекту в цілому, ми маємо це зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софіє Романівно, ми завершили розгляд питання.

ФЕДИНА С.Р. Ні, вас просять колеги депутати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, давайте не будемо ризикувати.

ФЕДИНА С.Р. Вас просять колеги депутати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було оголошено про перерву, яку готові замінити на виступ. Це відбувається тільки після того, як розгляд питання завершений. Розгляд питання ми завершили, і на вимогу депутатських фракцій я оголосив про перерву, яку готові замінити на виступ.

ФЕДИНА С.Р. Насправді, ви просто не дали слова колегам депутатам, які цього вимагають, і це зовсім неправильно, пане Руслане, ви це добре знаєте. Це перше.

І друге. Я хотіла б сказати, колеги, що ми маємо сьогодні страшну трагедію: два «Іскандери» влучили по Полтаві. Я прошу український парламент зараз вшанувати хвилиною мовчання пам'ять тих, хто загинув, бо лічба іде вже на десятки.

(Хвилина мовчання).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Прошу сідати.

Шановні колеги, наступний законопроект [№ 11407](#)... *(Шум у залі).*

Що ви хочете з процедури? Разумков, що з процедури?

Друзі, ще раз кажу, рішення Погоджувальної ради я змінювати не буду.

Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, ви вкотре порушуєте Регламент Верховної Ради щодо процедури. Щодо попереднього законопроекту, який був проголосований, байдуже, що вважає комітет, можна поставити на голосування пропозицію про прийняття в цілому. Якщо є народні депутати, які проти, нехай скажуть, і знімється це питання, все інше – маніпуляція. Якщо хтось проти, нехай підніме руку і дасть можливість мобілізувати молодих людей з 18 років, якщо ні, давайте проголосуємо в цілому. Ми не завершили його розгляд, маємо право повернутися, і це неодноразово було в цьому залі, коли ми поверталися і голосували законопроекти в цілому.

Тому, будь ласка, не порушуйте закон і Конституцію. Я погоджуюся, якщо народний депутат підніме руку і скаже, що він проти, питань немає, піде на друге читання, а ні – давайте голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Така рука була на засіданні Погоджувальної ради, тому ми й голосували лише за основу. Шановні колеги, далі... *(Шум у залі).* Усі підтримали цей законопроект за основу. Усе, колеги.

Є ще заява від двох депутатських фракцій з вимогою оголосити перерву, яку готові замінити на виступ *(Шум у залі).* Що-що? Реальна перерва? Ви хочете, щоб я оголосив перерву? Це право фракцій: або перерва, або перерва з заміною на виступ.

Юліє Володимирівно, як ви скажете?

З процедури – Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, це питання є мега ключовим. Якщо зараз наш парламент не проголосує цей законопроект в цілому, це означає, що хтось із 18-річних хлопців загине за цей час. Ви розумієте, що маніпулюєте життям людей?

Тому наша фракція вимагає зараз запитати в залу, хто заперечує, щоб поставити на голосування про прийняття цього законопроекту в цілому. Якщо ні, то ми подали заяву з вимогою оголосити перерву. Давайте зберемо на 5 хвилин всю Погоджувальну раду, подивимося, хто із лідерів фракцій зараз штовхає на смерть хлопців віком від 18 років. Ми зараз категорично наполягатимемо

на цьому аж до блокування трибуни. Ми не допустимо, щоб Верховна Рада пішла і не проголосувала законопроект про звільнення від мобілізації осіб віком від 18 до 20 років в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ще раз, на засіданні Погоджувальної ради було прийнято саме таке рішення, про яке я вас поінформував, – голосувати за основу. Скажіть, будь ласка, є хтось, хто заперечує приймати в цілому? Шановні колеги, є хтось? Є. Одна рука. Дякую (*Шум у залі*). Шановні колеги... Підняв руку Мотовиловець.

Шановні колеги, рухаємося далі (*Шум у залі*). Наступний законопроект... (*Шум у залі*).

Мотовиловець. Будь ласка, вам слово.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Друзі, я не розумію вашої логіки. Коли ми просимо для сил оборони підтримати в цілому законопроект [№ 11417](#), ви кажете, що тільки перше читання. На засіданні Погоджувальної ради ми зв'язувалися з Генеральним штабом, нас просили проголосувати в першому читанні, доопрацювати до другого читання. Проголосувала вся Погоджувальна рада. Те, що ви зараз робите в залі, є неповагою до сил оборони. Законопроект проголосований у першому читанні, наступне засідання через тиждень, голосуватимемо його в другому читанні. Зараз ми готові прийняти цей законопроект виключно в першому читанні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (№ 11407).

Шановні... (*Шум у залі*). Тобто ви все-таки берете перерву? Бо сказали, якщо і буде рука, ніхто не бере, все за процедурою.

Шановні колеги, оголошую перерву. Прошу керівників депутатських фракцій і груп підійти до президії.

(*Після перерви*)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, перерву завершено, і я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширювати інформації щодо його початку.

Продовжуємо наполегливо працювати на благо України. Слава Україні!